

El llenguatge

Insults

13/II/1980

Cada llengua té, no solament els seus insults propis i específics, alguns d'ells molt característics i exclusius, sinó el seu propi sistema d'insults. Els insults s'agrupen principalment en dos camps de significació: el de la maldat o baixa condició moral —bretol, poca vergonya, traïdor— i el de l'escassa intel·ligència —asé, banau, llanut. N'hi podríem afegir, és clar, alguns altres, com els de la manca de veracitat —mentider, farsant, hipòcrita—, de coratge —covard, gallina, cagacaïces—, de netedat —porc, brut, llardós—, de laboriositat —gandul, dropo, esquenadret—, de modestia —presumit, fatxenda—, de discreció —xafarder, bugadera—, etc. Hi ha, a més, tota una sèrie de mots que designen circumstàncies personals de diversa mena, com és ara de naixença, de procedència, d'aspecte físic, de tendència ideològica, etc, el valor insultant o simplement pejoratiu, dels quals prové d'una apreciació subjectiva del qui els usa amb aquest caràcter o de la seva actitud o posició de signe contrari. Els insults, doncs, formen una sèrie oberta, que es pot ampliar indefinidament, i permeten als narradors una creació personal, especialment als qui coneixen certs gèneres narratius, com és ara el «comic», en els diàlegs del qual constitueixen un ingredient important.

Però en la utilització de tots aquests mots com a insults, especialment en l'estil directe, quan s'apostrofa algú, intervien també alguns elements de caràcter intensiu que cal tenir en compte: la derivació per mitjà de sufixos de valor pejoratiu —animat, bretolàs—, d'alguns adjectius modificadors —malet, traïdor, grandíssim, mentider— o de certs determinatius —beganal demorable, farsant de l'infern— kimportà que també en aquest camp ten especial del llenguatge hom se serveixi dels recursos propis, que són prou variats i acolorits, i no emmanillevi els d'altres llengües. Així, més d'un cop hem vist en traduccions del francès, expressions com «espece de traïdor», «espece de gandul», que són totalment absurdes, desproveïdes de sentit. Són el resultat de traduir literalment «espece de traitre», «espece de fainéant». El francès, efectivament, usa sovint, davant els insults, el terme intensiu «espece de...» la traducció del qual al català no ha d'ofrir cap problema, ja que posem, com hem vist, tot d'elements intensius propis: traïdor més que traïdor, tros de gandul, porc de mena, grandíssim bretolàs, reconsegurat mentider.

Albert Jané